

РОЗДІЛ І

Ґранд-тур¹ Садами

Ви самі пересвідчитесь, що стежити за пригодами Пітера Пена буде важко, якщо не знайомі з Кенсінгтонськими садами. Вони розміщені в Лондоні, де живе Король, і я ледь не щодня водив туди Девіда, якщо він не дуже капризував. Жодна дитина ще не проходила усі Сади повністю — бо дуже швидко настає «час повертатися додому». Чому «час повертатися додому»? Бо якщо ви такий малий, як Девід, то з дванадцятої до першої вам слід спати. І якщо б ваша матуся не була переконана, що вам *слід* спати з дванадцятої до першої, то ви могли б оглянути усі Сади.

Сади обмежені з одного боку нескінченним потоком омнібусів, над котрими ваша няня має таку владу, що варто їй лише підняти палець, як будь-який з них негайно зупиняється. І тоді вона безпечно переводить вас на інший бік. У Садах воріт більше, ніж ті, крізь які ви зазвичай заходите; і, перш ніж зайти, ви заговорюєте з леді з кульками, котра сидить якраз при вході. Вона майже

¹ Велика мандрівка країнами Європи, яку здійснювали заможні молоді люди для завершення освіти.

РОЗДІЛ I. ГРАНД-ТУР САДАМИ

втискується в огорожу, бо якщо хоч на мить відсунеться від неї, кульки тут же піднімуть її, і вона полетить геть. Сидить вона скоцюбившись, бо кульки тягнуть угору, й обличчя її червоне від напруження. Одного разу біля «наших» воріт ми побачили іншу жінку — та, перша, таки кудись поділася, і Девід дуже жалкував за нею, бо якщо вона й справді *полинула*, то він волів би це бачити.

Сади страшенно великі, у них ростуть сотні-мільйони дерев, і спочатку ви підходите до фігових, одначе вважаєте принизливим для себе затримуватися тут, бо «Фіги» — улюблене місце прогулянок для зазнайкуватих малюків, котрим заборонено спілкуватися з *простолюдом*, як це називається — бо, згідно з легендою, той прикриває свою голизну лише фіговим листям. Отих бундючних малюків Девід та інші діти презирливо називають «фіговими», і ви самі легко складете враження про манери та звичаї, котрі панують у цій «чепуристій» частині саду, якщо я скажу, що крикет тут називають «крикети». Вряди-годи якийсь бунтівний «фіговик» перелізає через загорожу у великий світ: однією

з таких і була міс Мейбл Грей, про яку я розповім вам, коли ми підійдемо до «воріт Мейбл Грей». Вона була найуславленішою «фіговичкою».

Тепер ми на Широкій Алеї, і вона значно ширша за всі інші — так само, як ваш татко більший за вас. Девід навіть подумав, а чи не була вона спочатку малою й поступово росла, аж поки не стала по-справжньому великою, і чи не є всі інші доріжки лише дитинчатами цієї, великої; отож він намалював Широку Алею, що його дуже потішила: «доросла» вигулює у візку меншеньку. На Широкій Алеї ви зустрінете всіх, з ким варто водитися, але з ними завжди є хтось із дорослих, який пильнує, щоб ті не бігали по мокрій траві, й ганебно ставить їх за лавкою — «в кут» — через те, що вони «поводилися, як дівча» чи удавали «скаженого пса». «Поводитись, як дівча» означає ревти, якщо няня не хоче брати вас на руки, або ж кривлятися, засунувши

пальця до рота, — а це огидна звичка. Удавати «скаженого пса» означає кóпати все довкруг і отримувати від цього неабияке задоволення.

Якби я показував усі визначні місця, які ми проминаємо, прогулюючись Широкою Алеєю, то ще до того, як пройти їх усі, настав би «час повертатися додому». Тож я просто тицьну палицею в дерево Чекко Г'юлита — пам'ятне місце, де хлопець на ім'я Чекко загубив пенні й, шукаючи його, знайшов двопенсовик. Відтоді там постійно хтось длубається. Трохи далі Алеєю стоїть дерев'яний будиночок, де ховався Мармадюк Перрі. У Садах не знають історії, жахливішої за Мармадюкову, бо той «поводився, як дівча» три дні поспіль і його покарали, змусивши вийти на прогулянку Широкою Алеєю в сукенці сестрички. Отже, він заховався в дерев'яному будиночку, відмовившись виходити звідти, допоки йому не принесуть штанці з кишнями.

Тепер спробуймо-но підійти до Круглого Ставка. Всі няні ненавидять його; точніше, бояться його, як *вогню* — відтак змушують вас дивитися деінде — приміром, у бік Великого Пенні й Палацу Малючки. В тому палаці мешкала — сама-самісінька! — з безліччю ляльок найславетніша малючка усіх Садів. Отже, щоби потрапити до неї, люд теленькав у дзвінок, і тоді вона зістрибувала з ліжка, хоча було тільки пів на сьому (!), запалювала свічку й лише в нічнушці відчиняла двері, й усі радісно вітали її: «Привіт тобі, королево Англії!». Найбільше ж дивувало Девіда те, що вона знала, де лежать сірники! Великий Пенні — статуя на її честь.

Потому ви підходите до пагорка під назвою Горб, який є частиною Широкої Алеї, де проводять усі великі перегони. І навіть якщо ви зовсім не хотіли бігти наввипередки, то просто змушені це зробити, наблизившись до Горба — бо це таке заворожливе спадисте місце! Частенько ви зупиняєтеся, пробігши лише половину шляху — і ось ви вже загубилися! А поблизу є ще один дерев'яний будиночок під назвою «Дім Загублених». Тож ви просто кажете комусь всередині будиночка, що загубилися, і той вас шукає. Мчати з Горба — захопливе заняття, однак ви не можете летіти з нього у вітряні дні, бо вас там тоді просто

РОЗДІЛ I. ГРАНД-ТУР САДАМИ

нема, і замість вас це робить опале листя. А мало що так заворожує, як листя, котре падає з дерев.

Із Горба видно ворота, названі на честь міс Мейбл Грей — «фігової» номер один. З нею завжди ходили або дві няні, або ж матуся з нянькою, і тривалий час вона була зразковою «фіговичкою», яка, чемно прокашлявшись, церемонно казала «Як поживаєте?» всім іншим «фіговим». Єдина гра, в яку вона грала, — граційно кидала м'ячик своїй няні й поблажливо дозволяла тій принести його. Одного дня це їй ураз обридло, і вона утнула «скаженого пса»; а щоб справді довести, що це «скажений пес», розв'язала шнурівки на черевичках, висунула язика мало не до пупка й почала метляти ним на всі боки: на схід, на захід, на південь та північ. Потому жбурнула свій пасок у калюжу і тупцювала по ньому доти, поки не забризкала брудом усю сукенку, після чого видряпалася на огорожу й виробляла там казна-що — і найневинніше, що вона зробила — це скинула зі себе черевички на голови перехожих. Нарешті дісталася воріт, що відтоді носять її ім'я, і вибігла геть на вулицю, на якій ми з Девідом ніколи не бували, хоча й чули, як там гудуть і скрегочуть машини. Але вона мчала і далі, й ми ніколи більше про неї не почули б, якби її матуся не заплигнула услід за нею в омнібус і вже аж там наздогнала її. Я сказав би, що це трапилося дуже давно, і це зовсім не та Мейбл Грей, яку знає Девід.

Повертаючись із Широкої Алеї, ви побачите справа Стежину Немовлят, ущерть забиту дитячими візочками — так, що легко зможете перетнути її впоперек, ступаючи винятково по немовлятах... За умови, звісно, що вам це дозволять няньки. Звідтіля є прохід, який називається Хід Прапорців, — також крихітний — і веде він просто на Вулицю Пікніків, де стоять справжні чайники, і цвіт каштана спадає вам просто в горнятка, коли ви п'єте чай. На пікніки сюди приходять і звичайні діти, але цвіт летить в горнятка й тим.

Далі — колодязь святого Говора, в якому було повнісінько води, коли в нього звалився Малькольм Хоробрий. Він був матусиним мазунчиком і дозволяв їй обіймати себе за шию на публіці лише тому, що ненька була удовою. Але він також був небайдужий до пригод і любив гратися

зі сажотрусом, котрий забив ведмедів без ліку. Сажотруса звали «Кіптявий», й одного дня, коли вони бавилися біля колодязя, Малькольм шубовснув туди і був би втопився, якби «Кіптявий» не пірнув услід і не врятував його. Вода зробила «Кіптявого» мало не білосніжним, і тепер уже він стояв, наче викапаний Малькольмів татусь — давно і безнадійно втрачений. Відтоді Малькольм більше ніколи не дозволяв матері обіймати себе за шию.

Між колодязем та Круглим Ставком розміщене поле для гри у крикет, і межі його нерідко так важко знайти, що вже й не залишається часу пограти у власне гру. Кожен намагається вдарити биткою першим, і щойно це йому вдається, як він уже норовить подати м'яч, а ви стараєтеся його відтіснити, одначе поки ви з ним борюкаєтеся, гравці розбрідаються хто куди і починають грати вже у щось інше. Сади славляться двома видами крикету: хлопчачим, справжнім — із биткою, і дівчачим — з ракеткою та гувернанткою. Дівчата насправді не вміють у нього грати, і коли ви спостерігаєте за їхніми марними зусиллями, то мимоволі видаєте глузливі звуки. Одначе якось стався прикрий випадок, коли одна зухвала нападниця кинула виклик Девідовій команді: порушниця усталених звичаїв на ім'я Анджела Клер зробила стільки кручених подач м'яча, що... втім, замість того, щоби повідомляти вам про підсумок того сумнозвісного матчу, я перейду краще до Круглого Ставка, котрий є тим колесом, навколо якого обертається все у Садах.

Він справді круглий, бо розташований у самісінькому центрі Садів, і коли ви врешті його досягнете, то далі вже йти не хочете. І ви аж ніяк не можете бути чемним біля Круглого Ставка — як би не намагалися. Можна ще бути чемним на Широкій Алеї, але біля Ставка — ніколи! Яка ж цьому причина? Та ж ви тут геть забуваєте про гарні манери — а коли вже згадаєте про них, то такий мокрий, що далі уже не має значення, чи будете ви ще мокрішим. На Ставку є люди, котрі запускають кораблики, і ці судна часом такі великі, що нерідко їх підвозять до самісінької води на тачках або дитячих візках; отож немовлята змушені натомість шкутильгати на своїх двох. Клишоногі малюки в Садах — це ті, хто почав ходити надто рано, бо таткам украй були потрібні їхні візочки.

РОЗДІЛ I. ГРАНД-ТУР САДАМИ

Ви завжди мріяли про власну яхту, щоб запускати її на Круглому Ставку... Врешті-решт ваш дядечко таки дарує вам її. Як же ж приємно нести її на Ставок першого дня та обговорювати принади яхти з хлопцями, у котрих нема такого пречудового дядечка... Але вже наступного дня ви радо залишаєте її вдома... Бо наймиліше судно, яке будь-коли швартувалося на Круглому Ставку — все ж таки звичайний кораблик, який є, по суті, просто шматком дерева, допоки ви не спустите його на воду і не потягнете за мотузку. А коли тягнете його ставком, то уявляєте чоловічків, які снують по палубі... й ось уже вітрила зловили вітер та вмить напнулися... і сльотавої ночі ви ставите своє судно на рейд у затишній гавані, якою гребує гордячка-яхта. Ніч спливає, як оком змигнути, і знову ваше молодецьке судно розрізає носом хвилі, кити довкола фонтанують, а ви пливете повз затоплені міста, вступаєте в сутички з піратами й кидаєте якір на коралових островах. І ви — самотній морський вовк у всіх цих пригодах, бо ж двоє хлопчаків одночасно не можуть поплисти Круглим Ставом надто далеко. І хоча ви, либонь, й говорили сам із собою впродовж усієї цієї захопливої подорожі: самі віддавали накази, самі ж їх виконували — ви геть несвідомі того, коли «час повертатися додому», де саме ви мандрували і вітер якого напрямку напинав вам вітрила; ваш дорогоцінний скарб перебуває, так би мовити, у вашому володінні, й відкриє його, можливо, лише такий самий хлопчик через багато-багато років.

А всі ті шикарні яхти не тягнуть за собою жодних споминів. Чи хто-небудь, повертаючись спогадами у дитинство, згадує абикולי про ті яхти? Ніколи! Лишень отой простенький дерев'яний човник і є обтяжений купою спогадів. Яхти — тільки іграшки, а їхні власники — лише недосвідчені юнги, які плавають туди-сюди ставком. І лише на власному саморобному кораблику ми здатні борознити моря.

Тож усі ви, яхтсмени, — коли бавитеся зі своїми яхтами, гадаючи, що всі інші люди тут лише для того, щоби спостерігати за вами, — знайте: насправді ваші судна — хіба що малюсінький епізод у житті ставка; і коли ви завантажите свої забавки на тачку або ж їх пустять на дно норовливій качки, — звичний плин життя Круглого Ставка буде незмінним.

Стежини, мов діти, звідусіль збігаються до Ставка. Деякі з них — стежки звичайні, обнесені з обох боків поруччям, яке робили, засукавши рукави, дорослі солідні дядьки; інші ж «дикі», довільної форми — широкі в одному місці й такі вузесенькі в іншому, що ви цілком можете виміряти їхню ширину, розставивши ноги. Ще вони називаються Стежинами-що-самі-себе-зробили — і Девід палко хотів би бачити, як вони це робили! Але, як і більшість чудесних речей у Садах, це сталося, вочевидь, уночі, коли всі ворота уже зачинені. Ми також дійшли з Девідом висновку, що ці стежини самі себе зробили тому, що для них це єдиний спосіб (та й *шлях*) дістатися Круглого Ставка.

Одна з отаких «циганських» стежок вигулькує з місця, де зазвичай стрижуть овець. Мені розповідали, що коли Девід полишав *свої* кучері у перукарні, то попрощався з ними без найменшого трепету — хоча відтоді матуся його ніколи вже не була такою щасливою; отож Девід зі зневагою дивиться на овець, коли ті біжать від свого стригаля, і гукає їм уїдливо: «Ну й слиньки ж ви усі! Боягузливі слиньки!».

Однак коли дужий чолов'яга-стригаль затискає їхні голови у себе між ногами, Девід погрожує йому кулаком — бо той використовує такі великі ножиці! Інший дражливий момент настає, коли стригаль скидає зваяну вовну з плечей овечок — і зненацька вони виглядають достоту як леді в партері театру. Вівці настільки налякані процедурою стрижки і видаються такими блідими й охлялими, що тільки-но їх відпускають на свободу, вони одразу починають скубати траву — і то так завзято, неначе страшенно бояться, що вже ніколи не зможуть нічого більше вщипнути. Девідові цікаво, чи впізнають вони одне одного — тепер, коли так змінилися — і чи не змушує це їх битися зовсім не з тими. Вони вкрай войовничі й зовсім не схожі на млявих сільських овечок та щороку лякають до смерті мого пса Портоса породи сенбернар. Він легко — самою лише появою — може змусити рятуватися втечею отару сільських овець, однак оті «міські» вівці сунуть на нього так, наче це не обіцяє йому нічого доброго — тож минулорічні спогади блискавкою проносяться у його мозку. Почуття власної гідності не дозволяє йому ганебно втекти, тож він удає, начебто милується навколишнім

Зміст

РОЗДІЛ I. Гранд-тур Садами.....	7
РОЗДІЛ II. Пітер Пен	19
РОЗДІЛ III. Гніздо Дрозда.....	35
РОЗДІЛ IV. Час Зачинених Воріт.....	49
РОЗДІЛ V. Чарівний Будиночок.....	70
РОЗДІЛ VI. Пітерів цапик.....	93

